

Научен секретар

МУ - Плевен

Вх. № *НС-118/05-10.2020г.*

Рецензия

От Проф. д-р Явор Корновски, д.м.н.

Ръководител Катедра „Здравни грижи“ МУ-Варна ,Филиал Шумен

Началник Клиника „Гинекология“ МБАЛ „Св.Анна-Варна“ АД

Относно: Дисертационен труд на д-р Александър Димитров Любенов за присъждане на НС “Доктор”, област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина и научна специалност „ Акушерство и гинекология“

Тема на дисертационния труд: „Клинично значение и място на хистероскопската морселация в съвременното лечение на бенигна вътрематочна патология”

КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ НА ДИСЕРТАНТА

Д-р Александър Димитров Любенов завършва средно образование в ПМГ „Св. Климент Охридски“ в гр. Силистра през 1997 г., като диплома за висше медицинско образование получава от МУ – Плевен през 2005 г. Придобива специалност по „Акушерство и гинекология“ през 2013 г.

За периода от 2006-2011 г. е последователно ординатор по Акушерство и гинекология в МБАЛ – Тутракан, МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ – В. Търново и Втора клинична база към УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ – Плевен. От 2011 г. е асистент към катедра „Акушерски грижи“ на ФЗГ, а от 2019 г. е редовен асистент към катедра „Акушерство и гинекология“ при МУ – Плевен.

От 2013 г. е ординатор в СБАЛАГ „Св. Марина“ – Плевен, а от 2017 г. е асистент в УМБАЛ „Св. Марина“ – Плевен.

КУРСОВЕ И СПЕЦИАЛИЗАЦИИ

1. Ехографска диагностика и фетална морфология.
2. Колпоскопия и диатермокоагулация.
3. Диагностична и оперативна лапароскопия – МУ-Плевен.
4. Диагностична и оперативна хистероскопия – МУ-Плевен.
5. Курс за работа с роботизираната система „DaVinci”- МУ-Плевен.
6. Тютор на ежегодните курсове по лапароскопска и хистероскопска хирургия, провеждани в Телекомуникационния ендоскопски център при МУ-Плевен.

Докторантът членува в следните научни организации – БДАГ, БАОГ и БАМИГХ.

НАУЧНА ПРОДУКЦИЯ

Дисертантът има общо 13 публикации и съобщения, свързани с научния труд в специализирани научни форуми и издания.

АКТУАЛНОСТ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.

Темата на дисертацията е изключително актуална, като се има предвид, че оперативната хистероскопия се налага като „златен стандарт“ при оценката и лечението на абнормни маточни кръвотечения и различните видове вътрематочни патологии. Хистероскопската резекция е утвърден и най-често използван метод, но в последните години все повече се застъпва становището, че хистероскопската морселация е безопасна алтернатива при отстраняването на най-честите доброкачествени интраутеринни лезии.

Анализирайки литературните данни за последните 15 години относно ефективността и безопасността на двете хистероскопски техники, се установява, че са доста противоречиви. Причините за това са разнообразни и са свързани както с вида, локализацията и размера на патологичната находка, така и с опитността на хирурга. Оскъдни са данните за влиянието на възрастта, ражданията, абортите, предшестващото лечение и индекса на телесна маса върху продължителността и безопасността на хистероскопската хирургия.

Все още не съществува единно мнение какъв вид оперативна хистероскопия да бъде извършена на пациентка, която има показание за вътрематочна хирургия. Това налага необходимостта от изследвания в теоретичен и клиничен аспект, които да оптимизират терапевтичния подход и да предложат актуален алгоритъм за поведение спрямо конкретните особености на съответните жени.

Дисертантът разглежда този актуален и значим проблем, като прави разширен литературен обзор, за да определи **целта** на дисертационния си труд: като анализира интраоперативните показатели на хистероскопската морселация при лечението на доброкачествени вътрематочни лезии, да оцени нейното клинично значение и да определи мястото ѝ в съвременната гинекологична хирургия.

За постигане на целта дисертантът си поставя шест **задачи**:

1. Да се изследват интраоперативните показатели „Анестезиологично време“, „Общо оперативно време“, „Същинско оперативно време“ (време на мерселация/резекция), „Време за дилатация“, „Количество на дистензионната течност“ и „Дефицит на дистензионната течност“ при

хистероскопска морселация и резекция на доброкачествени вътрематочни лезии.

2. Да се проучи влиянието на показателите възраст, възрастова група, индекс на телесна маса, предшестващо лечение, раждания и аборти върху изследваните интраоперативни показатели при различните видове оперативна хистероскопия.

3. Да се установят факторите, които влияят на анализираният показатели при хистероскопското лечение на маточни полипи и субмукозни миомни възли.

4. Да се предложи оптимизиран подход за хистероскопско лечение на маточни полипи и субмукозни миомни възли на базата на прогнозните резултати.

5. Да се разработи програма за обучение по хистероскопска хирургия.

6. Да се оцени клиничното значение на хистероскопската морселация и да се определи нейното място в съвременната гинекологична хирургия.

СТРУКТУРИРАНЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е написан на литературен български език на 194 страници с класическа структура и е съставен от следните раздели: увод, литературен обзор, цел и задачи, материали и методи, резултати и обсъждане, изводи, приноси. Използвани са 147 литературни източници – 2 на кирилица и 145 на латиница. Онагледен е с 42 таблици, 31 фигури и 2 приложения.

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Проведено е ретроспективно клинично проучване на контингент от 338 пациентки, на които е извършена оперативна хистероскопия в Гинекологична клиника при УМБАЛ „Света Марина“, гр. Плевен, за периода от месец февруари 2015 г. до месец февруари 2017 г. (2 години). Средната възраст на участниците в проучването е $44,87 \pm 11,04$ години в диапазона от 17 до 80 години. При 176 от тях (52,1%) е прилагана хистероскопска морселация, а при 162 (47,9%) - хистероскопска резекция.

Приложените методи са: хирургичен, морфологичен и статистически (данните са въведени и обработени със статистическия пакет IBM SPSS Statistics 25.0 и MedCalc Version 14.8.1). За ниво на значимост, при което се отхвърля нулевата хипотеза, е прието $p < 0.05$. Използвани са дескриптивен, вариационен и графичен анализ, тест на Фишер, тест на Ман-Уитни, Тест на Крускал-Уолис и др.).

СОБСТВЕНИ РЕЗУЛТАТИ

След задълбочен анализ на собствените резултати и съпоставянето им с наличните данни на автори от цял свят, представени в литературния обзор, дисертантът прави 10 извода, които обосновават поставената цел и шестте задачи.

1. Хистероскопската морселация на доброкачествени вътрематочни лезии е високоефективна и се характеризира с висока степен на безопасност.

2. При постменопаузални и нераждали пациентки, както и такива с наднормено тегло и затлъстяване, морселацията е с предимство като метод за лечение на различните видове интракавитарни патологии поради достоверно по-ниските стойности на изследваните показатели.
3. Хистероскопската морселация има сигнификантно по-добри показатели от хистерорезекцията при лечението на ендометриална хиперплазия.
4. Хистероскопската морселация е метод на първи избор при лечение на множествена маточна полипоза и полипи с големи размери поради значимо по-ниските средни стойности на интраоперативните показатели, сравнено с хистерорезекцията.
5. С нарастване на размера и грейдинга на миомните възли сигнификантно се увеличават стойностите на изследваните показатели и при двете хистероскопски техники.
6. Хистероскопската морселация значимо подобрява интраоперативните показатели при отстраняването на миомни възли с голяма миометрална компонента както като самостоятелен метод, така и в комбинация с хистерорезекцията. Представената от нас модификация на „cold loop“ техниката е възпроизводима за гинекологична хирургична практика при спазване на препоръчваните етапи.
7. Индивидуалният подход е ключов за успеха при хистероскопското лечение на миомни възли. Предварителната оценка на редица фактори като големина, брой, консистенция и локализация подобряват ефективността на отделните хистероскопски техники.
8. Комбинирането на хистероскопските подходи при лечението на вътрематочни лезии е предпочитана стратегия, ако отделните техники не дават нужния резултат и застрашават безопасността на процедурата.
9. Обучението за извършване на оперативна хистероскопия трябва да се извършва във високоспециализирани центрове от висококвалифицирани

специалисти, като самият процес на обучение трябва да следва строго определени принципи и етапи.

10. Хистероскопската морселация е алтернатива на хистероскопската резекция и средство на първи избор при лечение на доброкачествени интракавитарни лезии при спазване на индивидуалния подход и критериите за избор на определен вид хистероскопска техника.

ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Приносите на дисертационния труд са научно-теоретични и научно-практически:

1. За първи път е извършен многоаспектен сравнителен анализ на интраоперативните показатели на два типа оперативна хистероскопия – хистероморселация и хистерорезекция.
2. Създаден е входен документ за изграждане на база данни „Оперативна хистероскопия”, включващ 22 показателя.
3. Проведено е клинично-епидемиологично проучване, включващо 338 пациентки с ехографски и/или клинични данни за вътрематочна патология, оперирани в УМБАЛ “Света Марина” - Плевен за периода 2015 – 2017 г.
4. Направен е сравнителен анализ на интраоперативните показатели и са установени предимствата на морселацията спрямо резекцията при лечението на доброкачествени интракавитарни лезии.
5. За първи път в България е описана и въведена в практиката модификация на “cold loop” техниката при лечение на субмукозни миомни възли с голяма миометрална компонента.
6. Разработен е оптимизиран лечебен алгоритъм за пациентки с маточни полипи и субмукозни миомни възли на базата на клиничния опит и прогнозните резултати от проучването.

7. За първи път в България е разработена програма за обучение по хистероскопска хирургия, която се прилага в практиката.

8. Въз основа на резултатите от клинико-епидемиологичното проучване е дефинирано мястото на хистероскопската морселяция в съвременната гинекологична хирургия.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на д-р Александър Любенов съдържа оригинални научно-теоретични и научно-практически резултати, които представляват принос както за науката, така и за клиничната практика. Представените материали отговарят напълно на всички изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и съответния Правилник на МУ-Плевен.

На тази база с пълна убеденост подкрепям и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да дадат положителна оценка на дисертацията на д-р Александър Любенов, за придобиване на образователна и научна степен “доктор”.

05. 10. 2020 г.

гр. Плевен

С уважение:

/Проф. д-р Явор Корновски, д.м.н./